

Súd: Krajský súd Bratislava
Spisová značka: 9Co/85/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1618200433
Dátum vydania rozhodnutia: 20. 06. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Roman Huszár
ECLI: ECLI:SK:KSBA:2019:1618200433.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Bratislave v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Romana Huszára a členiek senátu JUDr. Magdalény Florekovej a JUDr. Zuzany Posluchovej v právnej veci žalobcu: Prima banka Slovensko, a.s., so sídlom Hodžova 11, Žilina, IČO: 31 575 951, proti žalovanému: K. P., narodený X.XX.XXXX, bytom J. XX, o zaplatenie sumy 1 973,15 € s príslušenstvom, na odvolanie žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Malacky č. k. 31Csp/18/2018-74 zo dňa 13. marca 2019, takto

rozhodol:

Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej zamietajúcej časti **p o t v r d z u j e**.

Žalovaný nemá voči žalobcovi nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

o d ô v o d n e n i e :

1. Súd prvej inštancie napadnutým rozsudkom uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi istinu 1 973,15 €, úroky vo výške 66,13 €, úroky z omeškania vo výške 0,80 €, úrok z omeškania vo výške 5 % ročne zo sumy 1973,15 € od 30.11.2017 do zaplatenia, úrok z omeškania vo výške 5 % ročne z nezaplatených úrokov vo výške 66,13 € od 30.11.2017 do zaplatenia, nezaplatené poplatky za poistenie vo výške 2,98 €. Vo zvyšnej časti žalobu zamietol. Súd priznal žalobcovi náhradu trov konania voči žalovanému v rozsahu 100 %, vo výške, o ktorej rozhodne súd v samostatnom uznesení po právoplatnosti tohto rozsudku.

1.1. Svoje rozhodnutie odôvodnil § 52 ods. 1, 2, 3 a 4, § 54 ods. 2 a 9, § 53 ods. 9 a §517 ods. 2 Občianskeho zákonníka, § 1 ods. 2, § 2 písm. a/, b/ a d/, § 9 ods. 2 a § 11 ods. 1 zákona č. 129/2010 Z. z. a § 497 Obchodného zákonníka. Z vykonaného dokazovania mal súd prvej inštancie za preukázané, že dňa 23.5.2017 žalobca uzavrel so žalovaným zmluvu o úvere č. XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX, na základe ktorej poskytol žalovanému úver vo výške 2 000,-€ s úrokovou sadzbou 9,5 %, s výškou mesačnej splátky 30,- €, s termínom prvej splatnosti 26.6.2017 a počtom splátok 96 vždy k 25. dňu kalendárneho mesiaca. Výška RPMN bola 11,7%, priemerná RPMN bola 13,31 %. Celková čiastka, ktorú sa zaviazal žalovaný zaplatiť bola v sume 2 980,- €. Z výzvy na predčasné splatenie úveru zo dňa 29.11.2017 súd prvej inštancie zistil, že žalobca oznámil žalovanému, že napriek opakovaným výzvam a upozorneniam neplní svoje zmluvné povinnosti zo zmluvy o úvere zo dňa 23.5.2017. Na základe toho žalobca vyhlásil predčasnú splatnosť úveru a žiadal žalovaného zaplatiť 2 103,06 € s príslušenstvom najneskôr do 9.12.2017. Žalovaný už výzvou zo dňa 26.9.2017 bol opakovane upozorňovaný, aby zaplatil omeškané splátky a na možnosť žalobcu uplatniť si právo podľa § 565 Občianskeho zákonníka. Z prehľadov splátok ku dňu 29.11.2017, prepočtu zmluvných úrokov, úrokov z omeškania súd zistil, že nezaplatená istina predstavovala sumu 1973,15 €, nezaplatené úroky 66,13 €, úroky z omeškania vo výške 0,80 €.

1.2. Predmetom konania bol podľa súdu prvej inštancie záväzok žalovaného, ktorý vznikol zo zmluvy o úvere. Žalobca bol od uzavretia zmluvy v postavení dodávateľa a dlžník v postavení spotrebiteľa,

predmetná zmluva o úvere je zároveň spotrebiteľskou zmluvou a na žalovaného je potrebné hľadieť ako na spotrebiteľa, pretože pri jej uzavieraní nekonal v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti, teda na právny vzťah založený zmluvou o úvere je potrebné aplikovať príslušné ustanovenia Občianskeho zákonníka o spotrebiteľských zmluvách (§ 52 a nasl. Občianskeho zákonníka). Podľa názoru súdu uvedený záver vyplýva zo skutočnosti, že tzv. spotrebiteľské zmluvy nepredstavujú osobitný zmluvný typ aplikovateľný len na občianskoprávne vzťahy, naopak príslušné ustanovenia Občianskeho zákonníka je potrebné aplikovať na všetky právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ bez ohľadu na to, či ide o občianskoprávny alebo obchodnoprávny vzťah (vyplýva to najmä z toho, že ustanovenia o spotrebiteľských zmluvách sú systematicky zaradené vo všeobecnej časti Občianskeho zákonníka, a teda nepredstavujú osobitný zmluvný typ zo záväzkovej časti). Uzavretú zmluvu súd zároveň podriadil aj pod právny režim zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch, v znení účinnom ku dňu uzavretia spornej zmluvy, nakoľko spotrebiteľským úverom sa na účely tohto zákona považuje (o.i.) aj dočasné poskytnutie peňažných prostriedkov na základe zmluvy o spotrebiteľskom úvere vo forme úveru. Pokiaľ ide o spornú zmluvu, žalovaný má s poukazom na § 2 písm. a/ citovaného zákona postavenie spotrebiteľa, keďže v konaní nebolo žalobcom tvrdené, a teda ani preukazované, že žalovanému bol úver poskytnutý na výkon zamestnania, povolania resp. podnikania a žalobca má s poukazom na § 2 písm. b/ citovaného zákona postavenie veriteľa, keďže do právneho vzťahu so žalovaným vstupoval ako právnická osoba poskytujúca spotrebiteľský úver v rámci svojej podnikateľskej činnosti.

1.3. Vzhľadom na skutočnosť, že vzťah medzi žalobcom a žalovaným bol posúdený súdom prvej inštancie ako spotrebiteľský a podradený pod režim zákona č. 129/2010 Z. z. súd podrobil uzavretú zmluvu súdnej kontrole v otázke splnenia zákonných podmienok uzavretia zmluvy v zmysle § 7 ods. 1 zákona o spotrebiteľských úveroch. Súd dospel k záveru, že zmluva obsahuje všetky podstatné náležitosti zmluvy o spotrebiteľskom úvere v zmysle § 9 ods. 1, 2 zákona č. 129/2010 Z. z. Predmetná Úverová zmluva má písomnú formu a obsahuje i osobitné náležitosti, t. j. druh úveru, obchodné meno, sídlo a identifikačné číslo veriteľa, údaj o osobe, ktorá za neho zmluvu uzavrela, adresu trvalého pobytu, meno a priezvisko spotrebiteľa, dobu trvania zmluvy o spotrebiteľskom úvere a termín konečnej splatnosti spotrebiteľského úveru, celkovú výšku a konkrétnu menu spotrebiteľského úveru a podmienky upravujúce jeho čerpanie, úrokovú sadzbu, RPMN a celkovú čiastku, ktorú musí spotrebiteľ zaplatiť, výšku, počet a termíny splátok istiny, úrokov a iných poplatkov. Žalobca úver zosplatnil dňa 29.11.2017 po tom, ako žalovaný bol v omeškaní so splátkami úveru, a k splateniu dlžného zostatku ho vyzval v lehote do 9.12.2017. Z textu výzvy zo dňa 26.09.2017 vyplýva, že ho opakovane vyzýval na plnenie si svojich povinností, na uplatnenie si svojho práva (§ 53 ods. 9, § 565 Občianskeho zákonníka). Vzhľadom na uvedené je žalovaný povinný žalobcovi nezaplatenú istinu 1 973,15 €.

1.4. Pokiaľ išlo o zmluvný úrok 9,5 % ročne, ktorý uplatnil žalobca z nezaplatenej istiny vo výške 1 973,15 € od 30.11.2017 do zaplatenia, súd v tejto časti žalobu zamietol. Je preukázané, že strany si dojednali zmluvný úrok 9,5 % ako fixný do doby splatnosti úveru. Žalobca však v zmysle zmluvných dojednaní pristúpil k zosplatneniu celého úveru ku dňu 29.11.2017. Vychádzajúc z toho, že ide o plnenie zo spotrebiteľského úveru podľa názoru súdu žalobcovi zmluvný úrok odo dňa účinkov zosplatnenia nepatrí. Súd pritom vychádzal z uznesenia Ústavného súdu SR sp. zn. IV 476/2012 z 18. 9.2012, v zmysle ktorého Ústavný súd SR odobril názor odvolacieho a prvostupňového súdu, podľa ktorého veriteľovi patria úroky len do splatnosti dlhu, následne sa dlžník dostáva do omeškania a je povinný platiť iba úroky z omeškania. Veriteľ má právo na zaplatenie zmluvných úrokov len do vyhlásenia predčasnej splatnosti s tým, že následne už právo na dohodnutý úrok z úveru nevzniká, iba právo na úrok z omeškania. V opačnom prípade by na ťarchu spotrebiteľa dochádzalo k dvojnásobnému zaťažovaniu v podobe úrokov z úveru ako i úrokov z omeškania, čo spôsobuje značnú nerovnováhu vo vzťahoch medzi stranami sporu. ÚS SR v citovanom odôvodnení konštatuje, že by namietané rozhodnutie bolo možné považovať za svojvoľné alebo zjavne neodôvodnené, resp. že by popieralo zmysel práva na súdnu ochranu. Navyše súd považuje za potrebné dodať, že splácanie úveru v splátkach, na strane veriteľa vyvoláva stav absencie požičanej sumy istiny, ktorá sa iba postupne (v splátkach) vracia a spláca a za tento stav nedostatku a úverovania patrí veriteľovi úrok. Stav výhody splátok je obvyklý a teda justifikuje nárok dodávateľa na úroky, ako cenu dočasne „obetovaných“ peňazí, ktorých dispozície sa veriteľ zbavuje v záujme získania budúcich úžitkov v podobe kapitalizovanej odplaty získanej za celé obdobie postupného splácania úveru. Iný stav je však príznačný pre predčasné a mimoriadne zosplatnenie úveru, kde žalobcovi vzniká nárok na jednorazové vrátenie požičanej istiny úveru, vrátane úrokov kapitalizovaných ku dňu zosplatnenia úveru. V tomto prípade svojím právnym úkonom veriteľ

navodzuje stav, v ktorom má právo získať okamžite späť celú sumu požičaných peňažných prostriedkov, v dôsledku čoho na jeho strane odpadá obmedzenie jeho práva na dispozíciu s istinou úveru, a tým obmedzenie obchodovania s peniazmi, ktoré už dlžník nemá právo vrátiť v režime výhody splátok. Práve v tomto zásadnom rozdieli spočíva ekonomická podstata straty nároku veriteľa na úroky za požičanie peňažných prostriedkov spotrebiteľa. Logicky tak nastupuje stav, v ktorom by mal mať veriteľ záujem a vyvinúť úsilie smerujúce k skorému vráteniu peňažných prostriedkov a právny poriadok mu po mimoriadnom zosplatnení úveru poskytuje viaceré právne prostriedky vymožená jednorazovo zosplatnenej pohľadávky (úveru). Ak teda nastal stav, kedy spotrebiteľ už nemá právny titul mať peňažné prostriedky u seba a tieto užívať, niet dôvodu ani na to, aby veriteľ inkasoval úroky, ktoré by mu patrili výhradne za stavu oprávnenej držby prostriedkov spotrebiteľom. V opačnom prípade by bol založený krajne nespravodlivý a ústavne nekomformný stav, kde spotrebiteľ by bol vystavený všetkým sankčným mechanizmom vynútenia povinnosti a plnenia a veriteľ by naďalej inkasoval úroky zo sumy, ktorú by mu spotrebiteľ na výzvu nevrátil. De facto by išlo o právny stav, podľa ktorého by sa popreli účinky veriteľom vyvolanej zmeny obsahu záväzku a veriteľ by úroky inkasoval ako keby k zmene záväzku nedošlo, zatiaľ čo však spotrebiteľovi by neboli garantované nijaké práva, ktoré mu plynuli zo zmluvy pred veriteľom vyvolanou zmenou záväzku. Súd takýto stav nemôže pripustiť, lebo by toleroval založenie hrubej nadvlády dodávateľa voči spotrebiteľovi, a to navyše za stavu, že veriteľ si môže nárokovať a môže sa domôcť jednorazového vrátenia peňažných prostriedkov z majetku spotrebiteľa a nemusí trpieť nijaké obmedzenia užívania svojho majetku podľa uzavretej zmluvy o spotrebiteľskom úvere. Súd ďalej poukazuje na to, že keďže jednorazovým zosplatnením vzniká spotrebiteľovi povinnosť jednorazovo vrátiť sumu požičaného úveru, navýšenú o kapitalizované úroky ku dňu zosplatnenia a počnúc prvým dňom omeškania spotrebiteľa ide o protiprávny stav založený sankčným jednostranným predčasným zosplatnením úveru, tak s týmto stavom sa spájajú výhradne sankcie, keďže spotrebiteľ je v omeškaní s vrátením dlžnej sumy. Naopak s protiprávnym stavom sa nikdy nebudú spájať odplatné plnenia, ktoré sa spájajú len so stavom lege artis, a teda stavom oprávneného držania peňažných prostriedkov podľa podmienok spotrebiteľskej zmluvy. Ak napriek tomu existuje zmluvná úprava, ktorá s protiprávnym stavom stotožňuje aj odplatné nároky patriace len v právne súladnom stave, je táto právna úprava na škodu spotrebiteľa neprijateľne odchylná od zákona, čo zmluvnú podmienku podľa § 52 ods. 2 Občianskeho zákonníka, resp. podľa § 53 ods. 1 a 5 Občianskeho zákonníka robí absolútne neplatnou. Povedané inak, v protiprávnom stave patria zmluvným stranám len sankcie a na tento účel je kogentným určujúcim pravidlom § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka v spojení s § 3 a § 3a nar. vl. č. 87/1995 Z. z.. Ak by sa žalobca odplatných plnení napriek vyššie uvedenému výkladu neplatnosti dojednania dovoľával aj v čase po jednostrannom mimoriadnom zosplatnení úveru, neprešli by tieto nároky testom citovaných ustanovení Občianskeho zákonníka a subsidiárne ani testom § 53 ods. 4 písm. k/ Občianskeho zákonníka (porovnaj aj uznesenie Najvyššieho súdu SR č. k. 4Obo 143/98, rozhodnutie Ústavného súdu SR IV. ÚS 476/2012).

1.5. Prvoinštančný súd tiež poukázal na aktuálne rozhodnutia odvolacích súdov v oblasti zmluvných úrokov po vyhlásení predčasnej splatnosti úveru, ktoré jednoznačne potvrdili rozhodnutia súdov prvého stupňa, ktorými zamietli nárok na zmluvný úrok po vyhlásení predčasnej splatnosti úveru. Napríklad na rozsudok Krajského súdu v Bratislave č. k. 9Co 63/2018 zo dňa 13.12.2018, rozsudok Krajského súdu v Bratislave č. k. 5Co 251/2018 zo dňa 13.12.2018, rozsudok Krajského súdu v Bratislave č. k. 7Co 347/2017 - 64 zo dňa 14.2.2018, rozsudok Krajského súdu v Bratislave č. k. 9Co 12/2017 zo dňa 14.12.2017, rozsudok Krajského súdu v Bratislave č. k. 10 Co 136/17 zo dňa 13.07.2017, rozsudok Krajského súdu Prešov č. k. 3Co 125/2017 zo dňa 7.12.2017, rozsudok Krajského súdu Trnava č. k. 25Co 251/2016 zo dňa 4.10.2017, rozsudok Krajského súdu v Prešove č. k. 22 Co 35/2017 zo dňa 22.2.2018, rozsudok Krajského súdu v Prešove č. k. 2Co 80/2017 zo dňa 19.2.2018, rozsudok Krajského súdu v Prešove č. k. 18Co 138/2017 zo dňa 13.2.2018, rozsudok Krajského súdu v Nitre č. k. 25Co 183/2017 zo dňa 21.2.2018, rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 16Co 255/2017 zo dňa 21.12.2017. Krajský súd v Bratislave v rozsudku č. k. 7Co 347/2017 - 64 zo dňa 14.2.2018 konštatoval, že ak nastal stav, kedy spotrebiteľ už nemá právny titul mať peňažné prostriedky u seba a tieto užívať, niet dôvodu ani na to, aby veriteľ inkasoval úroky, ktoré by mu patrili výhradne za stavu oprávnenej držby prostriedkov spotrebiteľom. V protiprávnom stave patria zmluvným stranám len sankcie a na tento účel je kogentným určujúcim pravidlom § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka v spojení s § 3 a § 3a zákona č. 87/1995 Z. z.. Ak by sa žalobca odplatných plnení napriek vyššie uvedenému výkladu neplatnosti dojednania dovoľával aj v čase po jednostrannom mimoriadnom zosplatnení úveru, neprešli by tieto nároky testom citovaných ustanovení Občianskeho zákonníka a nariadenia vlády. Alternatívne podľa povahy zmluvnej úpravy, subsidiárne ani testom § 53 ods. 4 písm. k/ Občianskeho zákonníka.

1.6. O úrokoch z omeškania prvoinštančný súd rozhodol podľa § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka. Žalovaný je v omeškani s plnením peňažného dlhu, preto súd prisúdil žalobcovi aj úrok z omeškania a to vo výške 5 % ročne z nezaplatennej istiny vo výške 1 973,15 € od 30.11.2017 do zaplattenia, z nezaplatených úrokov vo výške 66,13 € od 30.11.2017 do zaplattenia. Výška úrokov z omeškania je podľa nariadenia vlády SR č. 87/1995 Z. z. o päť percentuálnych bodov vyššia ako základná úroková sadzba Európskej centrálnej banky platná k prvému dňu omeškania s plnením peňažného dlhu.

1.7. O trovách konania rozhodol súd prvej inštancie podľa § 255 ods. 1 a § 262 ods. 1 C.s.p.. Pri určovaní pomeru úspechu neúspechu strán v konaní súd vychádzal len z uplatnenej istiny. Táto bola v celom rozsahu žalobcovi priznaná, a tak je možné konštatovať, že mal plný úspech vo veci. Vznikol mu tak nárok na plnú náhradu trov konania voči žalovanému. O výške náhrady trov konania rozhodne súd po právoplatnosti tohto rozsudku samostatným uznesením.

2. Proti tomuto rozsudku v jeho zamietajúcej časti podal v zákonom stanovenej lehote odvolanie žalobca. Žiadal, aby odvolací súd napadnutý rozsudok zmenil tak, že žalobe v celom rozsahu vyhovie. Prvoinštančnému súdu vytkol, že jeho rozhodnutie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Žalobca poukázal na § 497 a § 502 ods. 1 a § 503 ods. 3 Obchodného zákonníka a komentár k Obchodnému zákonníku, podľa ktorého povinnosť dlžníka platiť úroky z úveru trvá až do jeho vrátenia. Strany si môžu vznik a zánik povinnosti platiť úroky, t.j. dobu, počas ktorej má dlžník platiť úroky, v zmluve dojednať odchylné. Z uvedeného vyplýva, že tvrdenie, že po zosplatnení úveru veriteľovi už neprislúcha nárok na odplatu za poskytnuté peňažné prostriedky, nemá oporu v právnych predpisoch. Obchodný zákonník neustanovuje moment zániku nároku veriteľa na úroky. Obsahom záväzku dlžníka je nielen vrátiť poskytnuté finančné prostriedky, ale aj zaplatiť i úroky, ktoré nemožno stotožňovať s úrokmi z omeškania. Aj z § 506 Obchodného zákonníka vyplýva, že i po odstúpení od zmluvy trvá právo veriteľa na úroky. Odstúpenie od zmluvy je právny inštitút určený na ochranu veriteľa a jeho využitím sa veriteľ nemôže dostať do horšieho právneho postavenia, v akom bol pred odstúpením od zmluvy. Žalobca poukázal aj rozhodnutie Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 33 Cdo 212/2014, podľa ktorého zákonné úroky z omeškania nenahradzujú od splatnosti pohľadávky úroky, ktoré si strany dojednali.

2.1. Vo vzťahu k rozhodnutiu Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4 Obo 143/98 žalobca uviedol, že sa netýka samotného nároku na dohodnutý úrok z poskytnutých peňažných prostriedkov po zosplatnení úveru, v danej veci Najvyšší súd riešil prioritne otázku nároku na úroky z omeškania v prípade omeškania s platením úrokov za poskytnutie peňažných prostriedkov a nároku na úroky z omeškania v prípade omeškania s platením úrokov z omeškania. Ústavný súd SR vo rozhodnutí sp. zn. IV. ÚS 476/2012 sa nevyjadril k úrokom po zosplatnení, ale tak ani nemohol učiť, čo i sám v rozhodnutí uviedol - Ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil.

2.2. Okrem toho žalobca vo svojom odvolaní obsahlo citoval z viacerých rozsudkov krajských súdov, konkrétne z rozhodnutí Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 8Co 138/2017 zo dňa 27.3.2018, 3Co 108/2017 zo dňa 29.5.2018, 16Co 240/2018 zo dňa 27.11.2018, 8Co 206/2018 zo dňa 27.11.2018; Krajského súdu v Nitre sp. zn. 8Co 193/2017 zo dňa 7.12.2017, 7Co 366/2017 zo dňa 30.11.2017, 12Co 116/2017 zo dňa 19.6.2018, 12Co 70/2018 zo dňa 26.10.2018, 7Co 326/2017 zo dňa 31.5.2018, 7Co 203/2017 zo dňa 19.7.2018, 12Co 171/2017 zo dňa 13.11.2018, 12 Co 115/2017 zo dňa 25.10.2018, 7Co 4/2018 zo dňa 30.11.2018, 12Co 4/2018 zo dňa 11.12.2018; Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 43Co 23/2017 zo dňa 29.11.2017, 43Co 28/2017 zo dňa 27.2.2018, 43Co 7/2018 zo dňa 31.5.2018, 43Co 29/2018 zo dňa 16.8.2018, 43Co 21/2018 zo dňa 27.9.2018, 43Co 37/2018 zo dňa 20.12.2018 a 12Co 256/2018 zo dňa 28.12.2018; Krajského súdu v Prešove sp. zn. 11Co 36/2018 zo dňa 13.9.2018, 14Co 22/2018 zo dňa 29.1.2019, 14Co 29/2018 zo dňa 15.1.2019, 25Co 71/2018 zo dňa 31.1.2019, ako aj odlišné stanovisko predsedníčky senátu k rozhodnutiu sp. zn. 9Co 38/2018 zo dňa 18.10.2018; Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 5Co 297/2017 zo dňa 13.2.2018, 5Co 311/2017 zo dňa 15.2.2018, 5Co 250/2017 zo dňa 13.2.2018, 5Co 414/2017 zo dňa 27.3.2018, 5Co 339/2017 zo dňa 22.3.2018, 3Co 248/2017 zo dňa 9.8.2018m 5Co 372/2017 zo dňa 22.3.2018, 5 Co 8/2018 zo dňa 22.5.2018, 5Co 465/2017 zo dňa 10.5.2018, 5Co 6/2018 zo dňa 22.5.2018, 5Co 60/2018 zo dňa 30.8.2018, 5Co 134/2018 zo dňa 25.9.2018, 3 Co 346/2017 zo dňa 28.9.2018.

3. Žalovaný sa k odvolaniu žalobcu v stanovenej lehote nevyjadril.

4. Odvolací súd preskúmal a prejednal vec v rozsahu podaného odvolania v zmysle §379 a § 380 ods. 1 C.s.p. bez nariadenia odvolacieho pojednávania (rozsudok bol odvolacím súdom verejne vyhlásený podľa § 378 ods. 1 a § 219 ods. 3 C.s.p.) a dospel k záveru, že odvolanie žalobcu nie je dôvodné, pretože súd prvej inštancie náležite zistil skutkový stav v zmysle § 215 ods. 1 C.s.p., vec posúdil správne po právnej stránke a svoje rozhodnutie i náležitým spôsobom odôvodnil (§ 220 ods. 2 C.s.p.).

5. Podľa ustanovenia § 387 ods. 2 C.s.p. ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody. Odvolací súd sa stotožnil s odôvodnením rozhodnutia súdu prvej inštancie (§ 387 ods. 2 C.s.p.), pričom námietky žalobcu nepovažoval za dôvodné.

6. Podľa § 1 ods. 2 veta prvá zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom do 1.12.2011 do 31.12.2012 (ďalej ako „zákon o spotrebiteľských úveroch“) spotrebiteľským úverom na účely tohto zákona je dočasné poskytnutie peňažných prostriedkov na základe zmluvy o spotrebiteľskom úvere vo forme pôžičky, úveru, odloženej platby alebo obdobnej finančnej pomoci poskytnutej veriteľom spotrebiteľovi.

7. Podľa § 2 písm. a/ zákona o spotrebiteľských úveroch na účely tohto zákona sa rozumie spotrebiteľom fyzická osoba, ktorá nekoná v rámci predmetu svojho podnikania alebo povolania.

8. Podľa § 2 písm. b/ zákona o spotrebiteľských úveroch veriteľom fyzická osoba alebo právnická osoba, ktorá ponúka alebo poskytuje spotrebiteľský úver v rámci svojej podnikateľskej činnosti.

9. Podľa § 2 písm. d/ zákona o spotrebiteľských úveroch zmluvou o spotrebiteľskom úvere zmluva, ktorou sa veriteľ zaväzuje poskytnúť spotrebiteľovi spotrebiteľský úver a spotrebiteľ sa zaväzuje poskytnuté peňažné prostriedky vrátiť a zaplatiť celkové náklady spotrebiteľa spojené so spotrebiteľským úverom.

10. Podľa § 497 Obchodného zákonníka zmluvou o úvere sa zaväzuje veriteľ, že na požiadanie dlžníka poskytne v jeho prospech peňažné prostriedky do určitej sumy, a dlžník sa zaväzuje poskytnuté peňažné prostriedky vrátiť a zaplatiť úroky.

11. Podľa § 504 Obchodného zákonníka dlžník je povinný vrátiť poskytnuté peňažné prostriedky v dojednanej lehote, inak do jedného mesiaca odo dňa, keď ho o ich vrátenie veriteľ požiadal.

12. Súd prvej inštancie zamietol žalobu v časti zmluvného úroku vo výške 9,5 % ročne z nezaplatenej istiny 1 973,15 € od 30.11.2017 do zaplatenia, teda ktorého sa žalobca domáhal za obdobie po vyhlásení predčasnej splatnosti úveru.

13. V posudzovanej veci nebolo sporné, že zmluva uzatvorená medzi stranami sporu má charakter spotrebiteľskej zmluvy a nakoľko jej predmetom je poskytnutie úveru, ide v zmysle § 2 písm. d/ zákona o spotrebiteľských úveroch o zmluvu o spotrebiteľskom úvere.

14. Riadny (zmluvný) úrok predstavuje cenu peňazí, ktoré veriteľ poskytol dlžníkovi na základe zmluvy o úvere. Z ekonomického pohľadu ide o v zásade o kompenzáciu veriteľovi za obetovanú príležitosť, kedy nemohol s istinou úveru nakladať, pretože nebola v jeho dispozícii. Na strane dlžníka ide cenu za to, že do jeho dispozície mu boli vydané finančné prostriedky, ktoré mohol používať, pričom povinnosť ich vrátiť bola odložená do budúcnosti a prípadne i rozložená na splátky. Riadny úrok veriteľovi patrí až do splatnosti úveru. V prípade, že dlžník poruší zmluvu a sú splnené zákonom a prípadne i zmluvou predpokladané podmienky, má veriteľ právo vyhlásiť predčasnú (alebo tiež mimoriadnu) splatnosť úveru, teda požadovať okamžité vrátenie úveru dlžníkom. Právnym následkom vyhlásenia predčasnej splatnosti úveru je, že dlžník prichádza o výhodu odloženej splatnosti úveru, resp. o výhodu splátok a veriteľ získava možnosť využiť všetky dostupné právne prostriedky na to, aby sa domohol dlžnej pohľadávky. Veriteľ tiež získava právo požadovať od dlžníka zákonnú sankciu v podobe úrokov z

omeškania z celej dlžnej sumy, nielen z čiastky, s ktorou bol dlžník aktuálne v omeškaní; prípadne i iné sankcie vyplývajúce zo zmluvy. Odvolací súd poukazuje napríklad na rozhodnutie Krajského súdu v Prešove sp. zn. 6Co 148/2016 zo dňa 30.6.2017 v tom, že vyhlásením predčasnej splatnosti úveru dochádza k zmene obsahu záväzku. Hoci vyhlásením predčasnej splatnosti úveru veriteľ automaticky nedostáva do svojej dispozície dlžnú peňažnú sumu a dlžník ju nestráca, dlžník príde o právny dôvod, pre ktorý môže mať dlžné peňažné prostriedky vo svojej dispozícii. S tým je nevyhnutne spojený aj zánik nároku veriteľa na riadny úrok z poskytnutých peňažných prostriedkov. Zo žiadneho právneho predpisu nevyplýva, že by veriteľovi aj po vyhlásení predčasnej splatnosti úveru patril riadny úrok z úveru. Pokiaľ by veriteľ mal naďalej až do zaplataenia dlžnej pohľadávky nárok na riadny úrok a popri tom i úrok z omeškania a prípadne iné sankcie, vznikla by hrubá nerovnováha v právnom postavení dodávateľa (veriteľa) a spotrebiteľa (dlžníka). Veriteľ by mal naďalej všetky oprávnenia zo zmluvy a navyše i právo a možnosť domôcť sa relatívne okamžite splnenia celého záväzku, pričom dlžník by stratil akékoľvek výhody, ktoré mu zmluva o úvere garantovala. Takýto následok vyhlásenia mimoriadnej splatnosti úveru by bol nielen neprijateľný pre založenie nerovnováhy v právach a povinnostiach účastníkov zmluvy, ale aj v rozpore s dobrými mravmi. Odvolací súd v tejto súvislosti zhodne so súdom prvej inštancie poukazuje na rozhodnutie Ústavného súdu SR č. k. IV. ÚS 476/2012-14 zo dňa 18.9.2012, ktorý potvrdil ústavnú udržateľnosť tohto záveru.

15. Žalobca vo svojom odvolaní svoj nárok na riadny úrok po vyhlásení splatnosti úveru až do momentu zaplataenia dlžnej istiny odôvodňoval poukazom na § 503 ods. 3 Obchodného zákonníka. Podľa tohto ustanovenia dlžník je oprávnený vrátiť poskytnuté peňažné prostriedky pred dobou určenou v zmluve. Úroky je povinný zaplatiť len za dobu od poskytnutia do vrátenia peňažných prostriedkov. Na základe druhej vety tohto ustanovenia nemožno potvrdiť ani vyvrátiť záver, že dlžník má povinnosť platiť riadne úroky z dlžnej istiny i po zosplatnení úveru. Toto ustanovenie sa vzťahuje iba na situáciu, kedy dlžník splatil poskytnutý úver pred dňom jeho konečnej splatnosti, čo zjavne nie je prípad posudzovanej veci, kedy dlžník do dnešného dňa dlžný úver nesplatil. Argumentácia žalobcu poukazujúca na § 506 Obchodného zákonníka upravujúci oprávnenie veriteľa odstúpiť od zmluvy pre omeškание dlžníka nemá súvis s posudzovanou vecou, nakoľko žalobca od zmluvy neodstúpil, vyhlásil predčasnú splatnosť úveru, čo je odlišný inštitút s inými právnym následkami (napr. zmluva v takomto prípade nezaniká). Najvyšší súd ČR vo svojom rozhodnutí sp. zn. 33 Cdo 212/2014 zo dňa 21.8.2014 citovanom žalobcom síce konštatoval, že úroky z omeškania nenahrádzajú od splatnosti pohľadávky stranami dojednané úroky, avšak ani tento názor nie je spôsobilý vyvrátiť správnosť rozsudku súdu prvej inštancie. Odvolací súd nepopiera samozrejmu skutočnosť, že úroky z omeškania a zmluvné úroky sú dva rozdielne inštitúty, ktoré majú svoje vlastné, vzájomne nezastupiteľné funkcie. Uvedené však nijako nespochybňuje zánik nároku veriteľa na zmluvné úroky po zosplatnení úveru, nakoľko stále platí, že sankcionovanie dlžníka úrokmi z omeškania (a prípadne aj inými poplatkami) spolu s pretrvávaním jeho povinnosti platiť zmluvné úroky by spôsobilo hrubú nerovnováhu v právach a povinnostiach v neprospech spotrebiteľa. Pokiaľ žalobca poukazoval na komentár k Obchodnému zákonníku, názory tam uvedené boli aktuálnou rozhodovacou činnosťou súdov už prekonané v smere uvedenom vyššie.

16. Žalobca do svojho odvolania poňal citácie viacerých rozhodnutí odvolacích súdov, ktoré sa viac či menej stotožnili s niektorými jeho argumentmi. Na druhej strane i súd prvej inštancie sám vo svojom rozsudku poukázal na iné rozhodnutia Krajských súdov v obdobných veciach, v ktorých tieto súdy naopak zaujali stanovisko zhodné s právnym názorom odvolacieho súdu v tejto veci. K takému typu argumentácie je potrebné predovšetkým uviesť, že súd nie je viazaný rozhodnutiami iných krajských súdov v obdobných veciach resp. právnym názorom vysloveným iným odvolacím senátom v obdobnej veci. Odvolací súd si je vedomý skutočnosti, že judikatúra súdov prvej a druhej inštancie je v tomto smere nejednotná, avšak prikláňa sa k názoru uvedenému vyššie, a to práve z dôvodu, že ho za udržateľný uznal Ústavný súd SR, ktorý sa konkrétne k tejto problematike vyjadril ako jedna z najvyšších súdnych autorít. Žalobcova námietka, že Ústavný súd SR sa vo svojom rozhodnutí sp. zn. IV. ÚS 476/2012 nezaoberal meritom veci, ktorá bola predmetom konania na všeobecných súdoch, je nedôvodná, Ústavný súd sa po vecnej stránke zaoberá rozhodnutiami všeobecných súdov iba do tej miery, či sú z ústavnoprávneho hľadiska udržateľné, teda či nimi nedošlo k takému excesu, ktorý by mal za následok porušenie práva sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 Ústavy SR. Skutočnosť, že Ústavný súd sa podobne nezaoberal (ani nemohol) meritom veci, nijako neznižuje význam jeho záveru o ústavnej udržateľnosti posudzovaných rozhodnutí všeobecných súdov. Možno teda zhrnúť, že odvolacia argumentácia žalobca nebola spôsobilá spochybníť správnosť napadnutého rozsudku súdu prvej inštancie.

17. Odvolací súd z uvedených dôvodov rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti ako vecne správny potvrdil (§ 387 ods. 1, 2 C.s.p.).

18. O náhrade trov odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 396 ods. 1 v spojení s § 255 ods. 1 a § 262 ods. 1 C.s.p.. V odvolacom konaní bol plne úspešný žalovaný, preto mu vznikol nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %, avšak nakoľko žalovanému podľa obsahu spisu žiadne trovy odvolacieho konania nevznikli, súd mu preto nárok na náhradu trov odvolacieho konania nepriznal.

19. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Bratislave pomerom hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 zák. č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších zákonov, § 393 ods. 2 C.s.p.).

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C.s.p.).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,

b/ ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,

c/ strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,

d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,

e/ rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo

f/ súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

a/ pri riešení ktorej sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,

b/ ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo

c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 C.s.p.).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

a/ napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

b/ napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

c/ je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a/ a b/ (§ 422 ods.1 C.s.p.).

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 C.s.p.).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii (§ 427 ods.1 prvá veta C.s.p.).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods.2 C.s.p.).

Dovolať musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolaťela musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 C.s.p.).

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

a/ dovolaťelom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

b/ dovolaťelom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná, má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

c/ dovolaťel v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná, má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods.2 C.s.p.).

Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods.1 C.s.p.).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods.2 C.s.p.).

Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 C.s.p.).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods.2 C.s.p.).